

Aniversarea a 60-a dela moartea fericitului mitropolit Andreiu Șaguna.

P r e d i c ă

ținută de P. Sfințitul nostru Episcop GRIGORIE în Biserica ort.
din Rășinari în 15 Oct. 1933, cu prilejul aniversării de 60 ani
a mitropolitului Andreiu Șaguna.

Cine-mi va da mie putere să grăiesc în clipa aceasta de un ales al lui Dumnezeu către neamul nostru românesc? Lua-voiu putere dela freamătul copacilor seculari, pe cari l-am văzut înainte cu cinci luni în drumul spre mânăstirea Covil. Freamătul acelor copaci părea că-mi șoptește: grăiește poporului românesc, că dacă și noi arborii l-am păstrat pomenirea marelui Șaguna, poporul românesc și mai mult trebuie să cinstească pomenirea lui. Lua-voiu putere dela pilda antecesorilor, cari an de an au prăznuit pomenirea marelui mitropolit, lua-voiu putere dela instituțiile lui neperitoare, dar mai ales dela glasul lui Dumnezeu, carele grăiește prin dumnezeescul Apostol Pavel: „Aduce-ți-vă aminte de mai marii vostri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, la a căror săvârșire a vieții privind, să le urmați credința“ (Evrei 13. v. 7).

Cu inimă curată aduce-vă aminte că marele Șaguna trimis a fost de Dumnezeu. Trimisul-ni-l-a cerul când neamul nostru românesc, în smerenia sa, socotit a fost ca cel mai din urmă, dar care în sufletul său dorea un mântuitor și zicea: „Măcar de hainele lui de mă volu atinge, mă volu mântul“ (Marcu 5. v. 28). Acest neam plin de obidă împărășitu-s'a să se atingă de haina Mântuitorului prin vlădicil

și preoții de până atunci, dar prin venirea nemuritorului Șaguna, împărășitu-s'a din plin de bunătățile Domnului, din trupul și sângele și din dumnezeirea Lui.

Doamne, Dumnezeule, mare bucurie dat-ai dumnezeescului Apostol Pavel, când în drumul spre Damasc l-ai învăluit în strălucirea unei lumini din cer; mare bucurie ai picurat în sufletul acestui apostol al Tău, când din prigonitor al crucii l-ai făcut vestitor al ei și chiar atunci era el plin de bucurie când era în temniță și zicea către Timotei: „Adu-ți aminte de Domnul Iisus Hristos, Carele s'a sculat din morți, din sămânța lui David, după evanghelia mea. Intru care pătimesc până la legături ca un făcător de rele, ci cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă“ (II Timotei 2. v. 9). Asemenea acestui dumnezeesc apostol și marele Andrei se simțea legat între sârbi, dar de acolo, din depărtările Carlovițului exclama: „Tu Doamne știi, că către scopul meu doresc să alerg, pe românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voia către tot ce-l adevărat, plăcut și bun să-i trag“.

De multe ori, în ceasuri de reculegere sufletească, am auzit a avea chemarea — îmi clocotea în sânge — și azi cred, cum cred în Dumnezeu, că e chemarea sângelui să alerg

acolo, în plaiurile munților Carpați, să fie alături de cei ce așteaptă în beția neputinței, sunetul de vrajă al deșteptării. Și în nopți chinute, aud strigătul desperat după ajutor al celor ce se înecă în negura vremurilor dușmane. Sufletu-mi țese, stăpânit de dorinți, icoane de biruințe înălțătoare și pipăiu cu sufletul lumina din lungul drumului greu, dar glorios, ce se deschide.

Și înfiorat se ascunde în tăcerea tainică în poala vălului genelor lungi, parcă anume crescute lungi spre a închide în poala lor toată bucuria gândului de biruință.

Și precum muzica bisericească în timpul funcțiilor liturgice într'aripează sufletele pentru ca, cu avântul cucerniciei, să le ducă spre jertfelnicul cel mai presus de ceruri, așa prin munca lui uriașă și multilaterală apropiat-a el pe neamul nostru de nădejdele Dumnezeirii. Și precum Ionatan, fiul lui Saul, a trecut printre două stânci, Sena și Vases, ca să se războiască cu Filistenii, așa trecut-a marele Șaguna printre stâncile vrășmașe ale unguirilor și ale sârbilor, ca să se războiască cu vrășmașii neamului. Și precum Ionatan a zis către purtătorul său de arme: „Ne va mântui pe noi Domnul, că nu este Domnului cu anevioie a mântui cu mulți sau cu puțini” (T. Regi 14. v. 6), așa a grăit și Șaguna către preoții rămași din Ardeal.

Și ajutat-i-a Dumnezeu să treacă pe români cu pace prin revoluția din 1848 și prin vicisitudinile absolutismului, căci asemenea sfinților lui Dumnezeu și după pilda însuși a Mântuitorului, de multe ori și-a zis întru sine: „Eu singur nu sunt, ci eu și Tatăl, Căci Mă trimis pe mine” (Ioan 8 v. 16). Apostolul Andrei zice odată cu îndoielă către Domnul: „Este un copil aici, care are cinci pâni de orz și doi pești, dar aceste ce sunt la atâția?” (Ioan 6 v. 9), însă Andrei Apostolul Românismului în ceasul al 12-lea, nu s'a îndoit în celce înmulțise odinioară pâinile și peștii!!! Știa marele arhieru că este în slujba lui Dumnezeu, care zice slujitorilor săi: „Roadă multă să aduceți” (Ioan 15 v. 8)!

Și multă roadă a adus nemuritorul Andrei, tocmai pentru că avea iluminăția unei chemări de sus, pentru că gândurile lui erau gândurile lui Dumnezeu. Dumnezeu a voit ca el să conducă poporul ardelean în timpul revoluției din 1848; Dumnezeu a voit ca el să prezideze adunarea dela Blaj; Dumnezeu i-a dat abilitate diplomatică spre a cere la Viena, Insbruck și Pesta administrație națională și bisericească independentă pentru români; Dumnezeu a voit

ca el să obțină autonomia bisericii ortodoxe ardelenene; Dumnezeu a voit ca el să organizeze școlile primare și cele secundare românești; Dumnezeu a voit ca el să înființeze o tipografie și ziarul Telegraful Român; Dumnezeu a voit ca el să tipărească Biblia, cărți de predici și didactice, fiind farul luminos al popoului său. Și el s'a supus voinței divine: voit-a Dumnezeu ca el să fie păstor, care să scoată din mărăcini oile rătăcite și el a fost; voit-a Domnul ca el să fie pescar de oameni și a fost, învățând pe cei îndoielnici să arunce din nou mreja; Dumnezeu a dorit ca el să întărească poporul în credință, să-l ridice la încrederea în puterile sale și el l-a întărit și ridicat.

Doamne Dumnezeule, ales a fost el de Tine să fie magnetul care atrage pe toți în sfera de vraje a Bisericii, voit-ai Doamne ca el să pună Biserica pavază tuturor comorilor noastre sufletești. Greșit spun, Doamne, unii oameni de astăzi, că el a voit să salveze numai naționalismul, dar el a salvat mai mult: sufletele tuturor și naționalismul lui avea aureola sfințeniei divine.

În fața acestor mari adevăruri, oare nu ni-ar cădea greu să știm că credința este mai scăzută azi decât pe vremea marelui mitropolit? Oare n'avem noi dreptul să strigăm ca odinioară Matatia: „Vai mie! Pentru ce m'am născut a vedea zdrobirea popoului meu... și cele sfinte în mâinile streinilor? (I. Mac. 2. v. 8—9). Văzând multele secte și desbinări politice din neamul nostru, nepăsarea religioasă și vrajba dintre frați, zicem cu prorocul Ieremia: „Cine va da capului meu apă și ochilor mei izvoare de lacrimi, ca să plâng pe poporul meu *acesta ziua și noaptea?* (Ier. 9. v. 1.)

Vanitățile acestei lumi au abătut pe mulți dela Domnul și în loc să alerge în luptă, ce o dăm cu vrășmașii neamului, aleargă după o emulație trecătoare, dar uită de suflet. Oh, cum se turbură duhul nostru, ca și odinioară a sfântului apostol Pavel, când a văzut cetatea Atenei plină de idoli!!

Dar zi de prăsnuire avem azi. La 60 de ani după moartea marelui mitropolit, cade-ni-se să fugim ca de moarte de pilda Evreilor, cari după cuvintele Psalmistului, au desconsiderat pământul făgăduinței, refuzând să ostenească pentru cucerirea lui (Psal. 105. v. 26). Noi să luăm pildă dela jertfele marelui mitropolit și apostol, căci prin graiul lui și al urmașilor săi a luminat norocul acestui neam sfârșit de jalea trecutului, cântat de fiul acestui sat, într'aripatul poet Octavian Goga.

Strigă codrii din apropierea mormântului

marelui arhieru: „Români, același dor să tresară în piepturile voastre, ca de graiurile Bisericii să ascultați, ca pe vremea apăsării noastre.”

Strigă graiuri minunate din largul albelor văzduhuri: „Români, fiți recunoscători lui Dumnezeu pentru apostolul ce ni-s'a dat nouă, asemenea nourilor cari sorb apa pământului și o redau în ploi fecunde și binefăcătoare!”

Strigă brazii din jurul mormântului marelui Andrei:

„Români, îmbrățișați-vă, cum noi ne îmbrățișăm!”

Strigă graiul marelui Șaguna:

„Români, nu vă sfădiți!”

Strigă Domnule Dumnezeu către noi:

„Aduce-ți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, la a căror săvârșire a vieții privind, să le urmați credința“ (Evrei 13. v. 7). Amin.

Aniversarea nașterii M. Sale Regelui Carol al II-lea.

Luni în 16 Oct. a. c. Suveranul nostru a implinit etatea de 40 de ani. Cu acest prilej biserica noastră ortodoxă, cu tradiționalul devotament a înălțat la sfintele altare rugăciuni evlavioase, ca prea înălțatul și iubitul nostru Suveran, urmaș al marilor Săi înaintași, să fie învrednicit de-o rodnică domnie, pentru gloria dinastiei noastre și pentru înflorirea neamului și Bisericii noastre.

Orașul nostru Arad, — așezat aici la frontiera de vest a scumpei noastre patrii, unde bat mai furios vânturile dușmane, — a avut un aspect de mare sărbătoare. Instituțiile publice, magaziiile și toate casele particulare au fost arborate cu draperii naționale. În aceeași zi locuitorii orașului nostru, ca semn al devotamentului către Suveranul nostru, a îmbrăcat haine de praznic.

Dimineața la ora 9 bulevardele orașului erau pline de copii și fetițe îmbrăcați de sărbătoare, mergeau la școală, unde un profesor respective o profesoară le-a tălmăcit însemnătatea zilei de 16 Oct. pentru poporul și patria noastră.

La ora 11 s'a oficiat slujbă divină în sf. biserică, care era înșesată de public select.

Reprezentanții autorităților bisericești, civile, militare, diferite instituții și societăți s'au grăbit să inulțe la Cer rugăciuni pentru viața și sănătatea M. S. Regelui nostru. Armata a

fost postată pe piața catedralei careu, cu drapelele și muzica militară. Ofițerimea a participat la serviciul divin sub conducerea dlor generali Argeșianu și Banciu.

A pontificat I. Prea Cucernicul Consilier eparhial M. Păcățeanu, înconjorat de un sobor de preoți. După rugăciunea citită în genunchi, rostită pentru sănătatea și gloria Suveranului nostru de părintele protopop T. Vățianu, corul „Armonia“ a cântat la adresa Suveranului: mulți ani trăiască. Publicul a făcut ovațiuni frenetice pentru iubitul nostru Suveran.

Pe piața din fața catedralei, d. general Argeșanu a rostit soldaților câteva cuvinte în-suflețite, urând domnie glorioasă M. Sale Regelui. Soldații au strigat cu însuflețire: ura, muzica militară a intonat Imnul regal, după care a urmat defilarea trupelor.

Vizitele canonice

ale Prea Sf. Sale Episcopului Grigorie în protopopiatul Butenilor și Gurahonțului.

În zilele din 30 Septem. 1 și 2 Octombrie a. c. Prea Sf. Sa a ținut să continue vizitațiile canonice de toamnă, de astădată în protopopiatul Butenilor și Gurahonțului.

Dela reședință a plecat cu trenul personal Sâmbătă dimineața în 30 Septem. c. la ora 7³⁰, însoțit de consilierul referent Mihai Păcățianu și diaconul Catedralei, Mihai Măcinic.

La ora 10³⁰ a sosit la gara din Șebiș, unde i-s'a făcut o frumoasă primire, în frunte cu preoții și cu primpretorele Dr. Florian Ștefănică, care l-a adresat cuvinte de bun sosit.

Dela Șebiș am mers până la Buteni, cu trăsurile.

La intrarea în Buteni, înaintea unei frumoase porți triumfale, așteaptă o mare mulțime de popor, în frunte cu protopopul Ștefan R. Lungu și mai mulți preoți. Au fost de față fanfara, preotul romano-catolic Curcici Gavril, școlarii cu învățătorii, în frunte cu Inv. director Crucin, Reuniunea femeilor ortodoxe române, în frunte cu doamna prezidentă, Constanța Bodea, soția preotului nostru Iuliu Bodea din Buteni, Primăria comunală, în frunte cu primarul Luștea și subnotarul Igrășan și Societatea „Sf. Gheorghe“.

Cuvinte de bun sosit și de urări de bine i-au adresat protopopul Ștefan R. Lungu, preotul romano-catolic, D-na Constanța Bodea, Inv. director Crucin, Coșolu, student în drept.

Prea Sfinția Sa, adânc mișcat de dragostea și căldura, cu care a fost primit, mulțumește tuturor și binecuvintează asistența.

De aici a fost condus la locuința părintelui protopop, care a dat o masă în onoarea Prea Sf. Sale.

După masă a vizitat parohia *Paulian*.

Ne-am dus cu trăsurile învăluți de un nor de prav și însoțiți de protopopul Ștefan R. Lungu, deputatul Dr. Alex. Horga, primpretoarele Dr. Florian Ștefanică, avocatul Dr. Sever Dan și alții.

Călăreții din *Paulian* au venit înaintea noastră până în *Buteni*. La intrare în comună, Prea Sf. Sa a fost întâmpinat de mai mulți credincioși, în frunte cu inv. director din *Păușan*; iar în ușa sf. biserici de preoții: *Dimitrie Manase*, *Ioan Bogdan*, *Zosim Mihulin* și diaconul *Mihai Măcinic*, toți îmbrăcați în ornate, ținând în mână sf. evanghelle și sf. cruce.

Prea Sf. Sa a oficiat *Vecernia* asistat de mai mulți preoți.

După ce preotul *Dimitrie Manase* a prezentat raportul despre situația parohiei, Prea Sf. Sa a ținut o predică foarte instructivă despre datoria omului de a se îngriji de buna creștere a copiilor, premergând cu pildă bună. S'au distribuit broșuri din Biblioteca creștinului ortodox.

Poporul a rămas adânc mulțumit de vizita Prea Sf. Sale.

După ieșire din sf. biserică, Prea Sf. Sa s'a întreținut cu mai mulți credincioși și cu copii.

De aici am reîntors în *Buteni*. Și ca să nu mai înghițim atâta praf, jumătate cale am făcut-o pedestru.

Duminică în 1 Oct. c. Prea Sf. Sa a oficiat în biserică din *Buteni* sf. liturghie, asistat de arhimandritul *Atanase Popescu* dela mănăstirea *Izbuc* din *Eparhia Orășii*, de consilierul referent *Mihai Păcățian*, protopopul *Ștefan R. Lungu*, 16 preoți și diaconul *Catedralei*.

În cursul sf. liturghii, Prea Sf. Sa a hirotonit presbiter — duhovnic pe diaconul *Șofronie Terniceanu* pentru parohia *Vânători*.

După serviciul sf. liturghii a urmat sfințirea casei culturale. Despre aceasta s'a publicat raport separat.

Duminică după masă, Prea Sf. Sa a vizitat parohiile: *Pescari (Holt)*, *Feniș* și *Iosaș*, din protopopiatul *Gurahonțului*, însoțit de protopopul *Constantin Lazar*, avocatul *Dr. Petrila Petica*, primpretoarele *Dr. Vasile Lazar*, deputatul *Dr. Al. Horga*, deputatul *Ioan Bogdan*, notarul *Dr. A. Oarcea*, profesorul *Lupei*, medicul *Dr. Teodor Băbuța*, inv. dir. *Savu Dorca*,

inv. *Ioan Popescu*, notarul *Fizedean* și adv. *Dr. Sever Dan*.

În toate trei parohiile ne-au eșit întru întâmpinare călăreți îmbrăcați în haine de sârbătoare; iar la intrare în comună ne-a așteptat poporul în frunte cu primarii și învățătorii. Preoții în ușa sf. biserici îmbrăcați în ornate. În toate trei parohiile s'au oficiat câte un serviciu religios de Prea Sf. Sa asistat de mai mulți preoți și s'au distribuit broșuri.

În *Pescari (Holt)* Prea Sf. Sa a predicat despre valoarea sufletului, în *Feniș* despre întrebuințarea timpului; iar în *Iosaș* despre purtarea de grije a lui Dumnezeu în viața noastră.

Din rapoartele preoților se constată prețutindenea un progres îmbucurător. Preoții muncesc serios. Propaganda sectară a mai slăbit. Învățătorii și ceilalți intelectuali își dau prețiosul concurs.

Despre biserică din *Feniș* se susține că ar fi fost construită pela sfârșitul veacului al XVII-lea.

Comuna *Iosaș* are o deosebită importanță istorică. În hotarul acestei comune a fost spânzurat, în revoluția din 1848, tribunul *Buteanu*, iar la o depărtare de 50 metri de sf. biserică, au fost înmormântați trei preoți și trei țărani, cari au suferit moarte de martir.

Dela *Iosaș* am trecut la *Gurahonț* la părintele protopop *Constantin Lazar*, unde a fost încartiruit Prea Sf. Sa.

Luni în 2 Oct. c. Prea Sf. Sa și cu suita a plecat cu dresina la *Zimbru*, însoțit de protopopul *Constantin Lazar*, medicul *Dr. Teodor Băbuța*, primpretoarele *Dr. Vasile Lazar*, deputatul *Ioan Bogdan*, notarul *Dr. Aurel Oarcea*, notarul *Teodor Moldovan* și inv. director *Savu Dorca*. A fost o călătorie foarte plăcută, trecând printr'o vale lungă de o rară frumusețe.

Poporul ne-a așteptat îmbrăcați în haine de sârbătoare înaintea sf. biserici înșiruiți în spalier. Înainte copiii de școală, apoi adulții și în fine bărbații și femeile. Școlarii și școlărițele au aruncat flori înaintea Prea Sf. Sale, ca semn de bucurie, dragoste și profundă venerațiune. În ușa sf. biserici a așteptat preotul *Valer Cristea* îmbrăcat în ornate, ținând în mâni sf. evanghelle și sf. cruce.

Prea Sf. Sa a oficiat un serviciu religios, asistat de suita sa, de protopopul și de preotul locului.

Preotul *Valeriu Cristea*, în raportul său a arătat situația parohiei *Zimbru*, fazele de dezvoltare, prin cari a trecut parohia, multele ispite la cari a fost expus poporul în cursul timpului, mai ales de când în *Zimbru* s'a în-

ființat un centru industrial invădat de străini, cu moravuri ușoare, străine de sufletul poporului român. A accentuat că parohia există dela anul 1718 și că vechile cărți bisericesti sunt din București, datorite de credincioși drept dovadă, că în sufletul poporului din aceste părți a fost vie credința ortodoxă și conștiința națională. A arătat că pământul e puțin cultivabil și de o calitate inferioară, din care principala îndeletnicirea poporului a fost îndrumată la păstorit și industria lemnului, al cărui product îl desface în schimbul bucatelor pe câmpie.

Sfârșind preotul cu raportul său, Pra Sf. Sa ține o predică, vorbind despre vechimea credinței ortodoxe la români și despre importanța ei și trecutul neamului, dând povești credincioșilor să se ferească de amestecul cu străinii în privința credinței.

Această puternică predică a făcut impresiune adâncă asupra poporului. S'au împărțit broșuri.

Dela Zimbru am trecut la Valea Mare, situată sus pe un deal.

La intrarea în comună ne-a întâmpinat popor mult, în frunte cu învățătorul, care a salutat pe Prea Sf. Sa în cuvinte alese și bineșimțite. Se vede a fi un învățător de ispravă și de bună speranță. Tot poporul, cu mic cu mare, a îmbrăcat haine de sărbătoare, deși era zi de lucru.

Prea Sf. Sa a oficiat un serviciu religios, asistat de preoții prezenți și a predicat despre îndatorirea credincioșilor de a se îngriji de buna creștere a copiilor și de mântuirea sufletului. Predica a fost ascultată cu deosebită atențiune. S'au împărțit broșuri.

Eșind Prea Sf. Sa din sf. biserică, s'a întreținut cu mai mulți credincioși și copil.

Tot poporul, cu mic cu mare, ne-a petrecut până jos în vale, unde aștepta dresina. Aici corul condus de învățătorul locului, a cântat: „Pe stăpânul și Arhiereul nostru!”

Ne-am depărtat adânc impresionati de căldura și dragostea cu care acest popor a primit pe Arhipăstorul nostru sufletesc.

Dela Valea Mare am întors la părintele protopop Constantin Lazar, unde am luat masa; iar după masă cu trenul personal de 4.³⁰ ore am întors la Arad, după o muncă grea de trei zile.

Mulțumim părintelui protopop Ștefan R. Lungu al Butenilor și părintelui protopop Constantin Lazar al Gurahonțului, cari mult s'au ostănit ca aceste vizitații canonice să se poată face într-o atmosferă de sărbătoare și de înăl-

țare sufletească și mulțumim intelectualilor și învățătorilor din aceste părți, cari și-au dat prețiosul lor concurs.

Pagina catihetică

Materialul de Religie pentru cl. I. primară.

13. Cum a dat Dumnezeu poruncile sale?

Proorocul Moise s'a suit în muntele Sinai. Dumnezeu i-a zis: Spune poporului: să nu vă suiți în munte, nici să vă atingeți de el.

Pe munte s'au făcut *tunete și fulgere, nori întunecați și glas de trâmbiță.* Poporul tremura auzind tunetele și glasul trâmbiței și văzând flăcările muntelui.

Domnul a chemat pe Moise pe vârful muntelui. El s'a suit și a rămas acolo *40 de zile și 40 de nopți.*

Domnul i-a vorbit: *Să-mi faci lăcaș sfânt cu podoabe de aur, cu chipuri de Heruvimi, cu potire, cădelnițe, sfeșnice cu lumânări și candel.*

Și a dat Dumnezeu în mâinile lui Moise două table și erau poruncile lui Dumnezeu scrise pe table.

14. Ce sunt idoli?

Poporul văzând că Moise zăbovește, s'a strâns la Aron și i-a zis: Fă-ne nouă un dumnezeu, că Moise nu știm ce s'a făcut.

Aron le-a zis: Luați *cerceii de aur* din urechile femeilor și fiicelor voastre și aduceți-i la mine. Și i-au adus. El a luat *aurul* și a făcut un *vițel turnat.* Și a zis: Iată *dumnezeul vostru.* Și toți au adus *jertfă, s'au închinat, au mâncat, au băut și au dăruit idolului.*

Domnul a zis lui Moise: Poporul a făcut *fărădelege.* Moise s'a pogorit de pe munte cu tablele legii, a luat *vițelul de aur, l-a ars și l-a măcinat.*

În ziua aceea *au murit ca la trei mii de oameni, căci Domnul a bătut pe popor pentru facerea vițelului.*

15. Să nu iai în deșert Numele Domnului.

Poporul a făcut toate câte a poruncit Dumnezeu și au pornit la drum. Pe cale însă și-au pierdut răbdarea și cărtiau împotriva lui Dumnezeu și împotriva lui Moise, zicând: Ne-ai scos ca să ne omori în pustie. Nu este nici pâine, nici apă.

Atunci Domnul a trimis niște *șerpi*, cari au mușcat poporul și *a murit mult popor.* Mer-

gând poporul la Moise a zis: **Am păcătuit, că am grăit rău împotriva Numelui lui Dumnezeu.** Roagă-te către Domnul, să ia dela noi șerpii.

Moise s'a rugat. Și a zis Domnul către Moise: **Fă-ți un șarpe de aramă și spânzură-l de un semn.** Cine va privi la el, va trăi.

— 0 —

Ad. 13 și 14. În însemnările privitoare la lecția despre facerea lumii văzute arătasem, că este cea mai potrivită, spre a scoate din ele *porunca întâia și a patra* din Decalog. Așanumitele istorioare morale, în cea mai mare parte, duc la învățături morale, care de fapt sunt poruncile dumnezeiești. Defectul acelor istorioare este, 1. că unele porunci sunt tratate în mai multe istorioare (vreo cinci sunt cu porunca „Să nu furi”) altele, vreo cinci, cu porunca „Să ascultăm de părinți”, — 2. că unele porunci nu sunt tratate deloc. — 3. le lipsește, să zicem așa, nemijlocita origine și manifestare divină.

Călăuziți de principiul de a lua cât mai puțin material istoric, din care să scoatem cât mai multe învățături, după ce am luat poruncile întâia și a patra, începând cu lecția 13 continuăm cu poruncile.

Folosim prilejul acesta, de a vorbi puțin despre așazisul „iudaism” al vechiului Testament și al lecțiilor luate din el. Ați auzit poate cuvinte de condamnări rostite și de teologi asupra pretinsului iudaism. Negreșit, stăm în fața unei influințe antisemite, ca să nu-l zicem cuizism sau hitlerism. Noi nu ne vom ocupa de rostul antisemitismului în politică. Avem însă convingerea, că teama de iudaism în cele religioase, e exagerată și neîndreptățită. Sfântul Ioan Botezătorul a zis iudeilor: „Să nu vi se pară a grăi întru voi; părinte avem pe Avraam; că zic vouă, că poate Dumnezeu și din piatrile acestea să ridice filii lui Avraam”.

Prin acestea e deslegată și problema iudaismului în teologie. Fiii lui Avraam și poporul ales al lui Dumnezeu sunt toți cei ce cred și mărturisesc drept. Noi suntem Israelul cel nou, numit cu numele lui Hristos. Nu nașterea după trup hotărăște, ci nașterea duhovnicească.

De altă parte lecțiile acestea nu sunt decât să servească temelie pentru învățăturile ce le scoatem. Le preferim față de cele născocite, cu atât mai mult că sunt luate din locuri controversate. Scopul prim al celor două lecții este 1. *Cinstirea ortodoxă a icoanelor* (lecția 13.) și 2. *rătăcirea idololatriei* (lecția 14.). Cu alte cuvinte, învățătura va fi *porunca a II dumnezeiască*.

În vechile programe avem o singură istorioară despre idoli, dar rezultatul ei se perde în răsul copiilor, iar pe deasupra era unilaterală. Nu se ocupa de cinstirea icoanelor. Noi vrem să umplem acest gol. Mai mult, vrem să se cunoască din clasa I. primară că atât icoanele, cât și alte obiecte din biserică or-

odoxă sunt deadreptul din porunca lui Dumnezeu: sfeșnicele, lumânările, tămăierul, candelile etc.

Recomandăm să fie conduși copiii iarăș la biserică spre a li se arăta și explica obiectele pomenite. În chipul acesta li se îmbogățesc cunoștințele de liturgică.

Poate e de prisos să spunem, că în câteva cuvinte putem arăta: cine a fost Moise, Aron și că poporul a ajuns la muntele Sinaî călătorind prin pustie, căutându-și pământul țării.

Textul cuprinde destule cuvinte (și sunt scoase din Sf. Scriptură) spre a arăta *temelnicia pentru cinstirea icoanelor, neputința idolului și deosebirea cea mare între icoane și idoli*.

Ad. 15. Pentru a ajunge la porunca a treia dumnezeiască, am luat din Vechiul Testament istoria șarpelui de aramă. Cărtirea împotriva lui Dumnezeu, atribuirea unui rău lui Dumnezeu este luarea în deșert a Numelui lui Dumnezeu. Cu atât mai vârtos înjurăturile, fie că sunt împotriva lui Dumnezeu, fie că sunt împotriva trimișilor, aleșilor, servitorilor, sau a făpturilor lui Dumnezeu.

Pedeapsa pentru călcarea poruncilor sunt grozave. Ni s'ar părea prea aspre. Rugăm pe toți cei ce ar avea părerea aceasta, să cerceteze părerea copiilor. Vor vedea, că cei mici consideră aceste pedepse foarte firești, foarte drepte. Și nu e vorba de cruzimea celor mici, cum a zis cineva, ci de un radicalism, să zicem, propriu sufletelor de copii. E bine să știm aceasta. Totuși noi vom accentua, I., că pedepsele acestea aspre sunt date de Dumnezeu, ca să fie pildă și învățătură lumii întregi și II., că pedeapsa nu vine totdeauna imediat. Dumnezeu dă omului vreme de îndreptare. Cel ce se călește, cel ce se îndreaptă, va fi lertat. Cel ce nu se îndreaptă, va fi pedepsit, poate și aici pe pământ (aci au loc, ca *lectură*, unele istorioare morale) și în tot cazul după moarte și la judecata cea de apoi.

Preotul Florea Codreanu.

Programul

celui de al IV-lea Sobor al misionarilor ortodocși români, ce se va ține la Chișinău, în zilele de 29 Octombrie —

1 Noembrie 1933.

28 Octombrie, Sâmbătă.

Sosirea congresiștilor la Chișinău în tot cursul zilei. În gară, congresiștii vor fi întâmpinați de către reprezentanții Consiliului Eparhial și conduși la Hotelul eparhial sau Internatul teologic, unde vor fi găzduiți.

În aceeași zi, orele 17, se va oficia priveghierea solemnă în capela mitropolitană.

29 Octombrie, Duminică.

Orele 8 — sf. Liturghie, săvârșită de I. P. S. Mitropolit Gurie în biserica catedrală. La chinonic va predica p. c. sa păr. Ion Fleișer din Suceava.

Orele 12 — deschiderea Soborului în Sala eparhială de către I. P. S. S. Mitropolit Gurie.

Orele 16 — acatistul la Capela Mitropoliei înaintea sf. Icoane, făcătoare de minuni, a Maicii Domnului din Hirbovăț.

Orele 17 — prima ședință. Se va citi referatul Secției Culturale a Consiliului Eparhial din Chișinău.

Orele 18 — P. S. S. Arhiepiscop Tit Simedrea, vicarul Mitropoliei Ungro-Vlahiei, va citi referatul: „Problemele misionarismului în lumea modernă. Problema socială”. Vor urma discuții.

30 Octombrie, Luni.

Orele 9 — a doua ședință. Dl. prof. univ. Nichifor Crainic va citi referatul: „Secretele și curentele mistice contemporane”. Vor urma discuții.

Orele 11 — dl. prof. univ. Ion Savin va citi referatul: „Pericolul ateismului și măsurile de luptă”. Vor urma discuții.

Orele 17 — a treia ședință. P. C. prof. univ. păr. Grigorie Pișculescu va citi referatul: „Partea cea bună pe care trebuie să ne-o alegem”. Vor urma discuții.

Orele 19 — p. c. prof. univ. păr. Mihail Bulacu va citi referatul: „Indrumarea tineretului către Hristos”. Vor urma discuții.

31 Octombrie, Marți.

Orele 9 — a patra ședință. P. S. S. Grigorie, Episcopul Aradului, va citi referatul: „Apostolatul laic”. Vor urma discuții.

Orele 11 — p. c. sa păr. Oreste Tarangul, inspector misionar al mitropoliei Bucovinei, va citi referatul: „Despre regenerarea predicii”. Vor urma discuții.

Orele 16 — vizitarea instituțiilor eparhiale și culturale din Chișinău.

Orele 19 — a cincea ședință. P. c. sa păr. prof. arh. Iulia Scriban va citi referatul: „Despre misiunea externă”. Vor urma discuții.

Orele 21 — p. c. sa păr. Ioan Pulul, inspector misionar al Mitropoliei Bucovinei, va citi „Darea de seamă asupra mișcărilor antibisericești din Bucovina”.

1 Noiembrie, Miercuri.

Orele 9 — a șasea ședință. P. c. sa păr. Gh. Secaș din Sibiu va citi referatul „Metodele misionare”. Vor urma discuții.

Orele 11 — p. c. sa păr. Simion Țugul, misionar

al eparhiei C. Albe-Ismail, va citi referatul: „Organizarea misiunii ortodoxe române”. Vor urma discuții.

Orele 13 — fotografierea congresiștilor în grup.

Orele 17 — ultima ședință. Citirea moțiunilor și închiderea Soborului

Secția Culturală a Consiliului Eparhial
din Chișinău

Răvaș săptămânal.

I. Rare ori a avut orașul Timișoara prilej să fie mărturia unei manifestări mai demne, decât în zilele de 7 și 8 Octombrie c.

În aceste zile s'au desfășurat aici serbările „Unii ofițerilor de rezervă”.

Buni creștini, bravi biruitori de ieri nu-și puteau începe serbările fără a ridica un gând bun spre ceruri. Drept aceea, în dimineața zilei de 7 Oct. s'au îndreptat în grup spre sfânta biserică din Timișoara-Fabrica, unde au ascultat serviciul divin, săvârșit de P. C. Sa păr. protopop Dr. P. Țucra, asistat de preoții Popovici, Șora, Golumba și diaconul Bocșianu.

În cuvântul festiv, rostit în sfânta biserică, P. C. Protopop Dr. Țucra a arătat cât de mult înalță și impune sentimentele de solidaritate și conștiință românească, de cari au dat dovadă cei adunați la congres din toate unghiurile Țării.

Discuțiile purtate în desfășurarea programului, au fost inspirate de ideea iubirii de neam și lege.

Pentru zilele noastre bună pildă.

II. În duminica de data 8 Oct. c. parohia Urseni a îmbrăcat din nou haină de sărbătoare.

Crucile, cari vor împodobi cele două turnuri ale pompoasei biserici, ce se ridică acolo, s'au sfințit și înălțat la locul lor de veghe.

Sfânta liturghie, săvârșită în vechea biserică, a fost pontificată de P. C. Sa păr. protopop Dr. Țucra, asistat de preoții Vidrighin, Șora, Ilivici și diaconul Bocșianu. Au asistat mulți oaspeți din Timișoara, în frunte cu primarul Dr. Gabor, Dr. Subțire, Dr. Nicolaevi, Ing. Cucu, Ing. Clurclu, Insp. Toth, Arhitect Purcariu, Demetrovici, Miu-Lerca etc.

La ieșirea cu litia pentru sfințirea crucilor, P. C. părinte protopop a rostit o puternică predică despre însemnătatea crucii, iar parohul D. Vidrighin a făcut un amănunțit și foarte înflorit raport despre toate lucrările împreunate cu ridicarea noului Sion, aducând mulțumiri tuturor, celor ce au contribuit cu sprijin moral sau material la ridicarea sf. biserici și a frumoasei case parohiale.

Serbarea a luat sfârșit în ospitaliera casă a părintelui local Dimitrie Vidrighin.

Credincioșii din Urseni vor avea de mâine înalte, cu o legitimă mândrie, mai mult, de ceea ce se realizează acolo pentru viața lor sufletească.

III. În ziua de 12 Octombrie s'a inaugurat, în sala culturală a parohiei ort. rom. din Timișoara-Iosefin, un ciclu de conferințe culturale-religioase, pentru toamnă și iarna anului.

Prima conferință a fost ținută de dl. Dr. Iosif Nemolanu, directorul Asilului de copii, care, în fața unui select public din Timișoara, a arătat foarte interesant și atrăgător „Maternitatea în lumina istoriei“.

Conferințele, cari vor urma, converg într'un singur punct:

„Problema copilului“.

Conferințele se aranjează cu concursul și sub patronajul „Soc. Sf. Maria“ din parohie.

Străduințele depuse de păstorul sufletesc, în frățescă colaborare cu credincioșii, pentru reînvierea și sporirea vieții creștinești, servesc ca exemple de imitat.

13 X. 1933.

Tle Flaviu.

INFORMAȚUNI.

A vrut să-l împuște. D. profesor Onisifor Ghilbu, care e președintele comisiei de bacalaureat dela liceul „Regina Maria“, din Chișinău, a fost întâlnit pe stradă de un tânăr, anume Vladimir Litvoc, care a început să-l ocărăască pentru că n'a trecut-o la examen pe o soră a lui. Tânărul acesta obraznic a spus că-l va omorî pe profesor, dacă nu o va trece pe sora sa la examen.

D. profesor a reclamat la poliție, iar tânărul a fost arestat și dus la răcoare.

Divorț ori moarte. În orașul Danțig un slujbaş de stat a trebuit să-și pună capăt zilelor, deoarece hitleriștii de acolo i-au hotărât să divorțeze (să-se despartă) de nevasta sa, care era evreică.

Mare secetă e în Africa de Sud. Mii de oameni au murit de foame. Animalele sunt așa de slabe, încât peste un milion de oi au perit. Apa a secăt din fântâni. Unii oameni își tale copiii și-i mănâncă.

Vorbe. D. Goering, președintele consiliului de miniștrii din Prusia (Germania), scrie într'un ziar: „Nu vom războiul. Franța și Germania nu pot pretinde să se nimicească una pe alta. N'au isbutit s'o facă nici odată în cursul războaielor trecute și nici în viitor nu vor isbuti. Niciodată nu vom face războiului pentru un petec de pământ.“

Frumoase vorbe. Dar faptele sunt altele. Toate țările se înarmează până în dinți. Chiar și Germania, mai ales.

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

Patru copii opăriți de un cazan de prune. În com. Conga jud. Cluj, săteanul State Dobre fierbia un cazan cu prune. Imprejurul focului stăteau și cei patru copii ai săi. La un moment dat cazanul s'a răsturnat, opărind pe toți patru copiii. Doi dintre dânsi au murit în chinurile groaznice, iar doi sunt la spital.

Parohii vacante.

Conform ord. Ven. Consiliu Eparhial 5996/1933 se publică concurs cu termen de 30 de zile, pentru îndeplinirea postului de paroh la parohia I. vacantă din Căpâlnaș.

Venite:

1. Sesia parohială, 31 jug., arător și fânaș.
2. Intravilanul parohial, 1 jug.
3. Stolele legale.
4. Birul legal, care se ia în concurs din oficiu.
5. Locuință în edificiul școlii confesionale nou.

După pensionarea dir. școlar actual, preotul ales se va muta în edificiul școlii confesionale vechi.

6. Intregirea dotației dela stat, pe care parohia nu o garantează.

7. Parohia e de *clasa a II-a*.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul său preotesc și va catehiza la școlile primare din loc fără altă remunerație.

Recurenții, cu încuviințarea protopopului tractual, se vor prezenta într'o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică pentru a liturghisi, respective a cânta și cuvânta.

Cererile de recurs, adresată Consiliului parohial din Căpâlnaș, se vor înainta, în termen legal, oficiului protopopesc din Birchiș.

Consiliul parohial ort. român din Căpâlnaș.

În înțelegere cu: *Tralan Cibian, protopop.*

—□—

3—3

Cețiți și răspândiți
«Biserica și Școala»

Red. responsabil: Protopop SIMION STANA